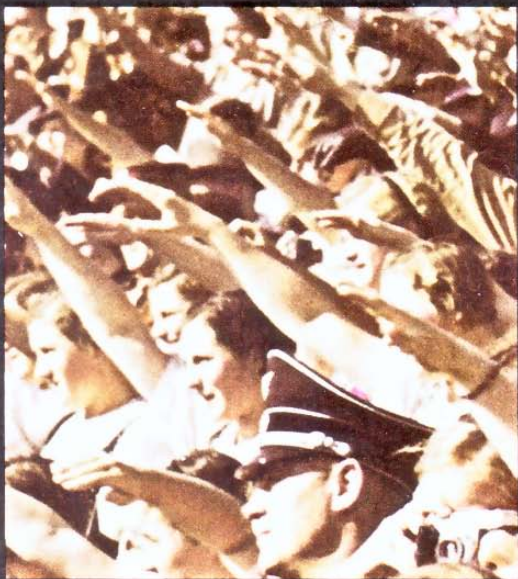

ΙΔΕΕΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Dr. Otto Dietrich

ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΗΛΙΟΦΟΡΟΣ

ΙΔΕΕΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Μέσα από τον κυκεώνα των φιλοσοφικών ρευμάτων που γνώρισε ο 20ός αιώνας, η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία είναι η λιγότερο γνωστή. Θα γνωρίζουμε γι' αυτήν προέρχονται από την εμπειρία των πολεμικών γεγονότων του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, όπως κατεγράφησαν στις μαρτυρίες των νικητών Συμμάχων και τις ταινίες του αμερικάνικου κινηματογράφου.

Πώς όμως η ίδια η γερμανική ηγεσία της εποχής αντιλαμβανόταν τη διαμορφούμενη κοσμοθεωρία πίσω από την πράξη;

Το πόνημα αυτό του Otto Dietrich, μιας εξέχουσας μορφής του Εθνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος των Γερμανών Εργατών, δίνει μια μικρή σε μέγεθος, αλλά σαφή και περιεκτική εικόνα της εθνικοσοσιαλιστικής κοσμοθεωρίας με αφετηρία τα προϋπάρχοντα φιλοσοφικά ρεύματα και σκοπό μια κατ' αρχήν ανάλυση του Εθνικοσοσιαλισμού.

ISBN 960-7522-01-X

Ο συγγραφέας

Ο Otto Dietrich γεννήθηκε στο Έσσεν στις 31 Αυγούστου 1897. Για τις υπηρεσίες του στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο τιμήθηκε με τον Σιδηρούν Σταυρό Πρώτης Τάξεως.

Στη συνέχεια σπούδασε Οικονομικά, Φιλοσοφία και Πολιτικές Επιστήμες στα Πανεπιστήμια Freiburg, Μονάχου και Frankfurt am Main.

Το 1928 έγινε οικονομικός διευθυντής της Angsburger Zeitung. Λόγω της θέσεώς του αυτής γνωρίστηκε με εξέχοντα στελέχη του Εθνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος Γερμανών Εργατιών (N.S.D.A.P.), γνωριμία που έγινε στενότερη όταν παντρεύτηκε την κόρη του ιδιοκτήτη της Rheinisch - Westfalische Zeitung. Το 1931 ονομάστηκε Υπεύθυνος Τύπου του N.S.D.A.P. Στις 24 Δεκεμβρίου 1932 έγινε το υπ' αριθμόν 301.349 μέλος των S.S.

Το 1933 ανέλαβε το έργο του συντονισμού του Γερμανικού Τύπου.

Το 1938 ο Dietrich προήχθη σε Υπεύθυνο Τύπου του Ράιχ και Υφυπουργό Προπαγάνδας. Ήταν επιφορτισμένος με το έργο της παρουσιάσεως της εθνικοσοσιαλιστικής κοσμοθεωρίας στο γερμανικό λαό και μετά την έκρηξη του πολέμου, των εξελίξεων στα πολεμικά μέτωπα.

Στις 20 Ιουλίου 1944, ημέρα της Συνωμοσίας του Ιουλίου κατά της ζωής του Χίτλερ, δρυσκόταν στο Rastenburg απ' όπου ειδοποίησε τηλεφωνικά τον Δρ. Goebbels στο Βερολίνο ότι ο Φύρερ είναι ζωντανός.

Ο Otto Dietrich δικάστηκε από το Στρατοδικείο Νο4 στη Νυρεμβέργη, και στις 11 Απριλίου 1949 καταδικάστηκε σε φυλάκιση επτά ετών. Αφέθηκε ελεύθερος το 1950 και πέθανε το 1952.

Εκδόσεις “ΗΛΙΟΦΟΡΟΣ”

Τίτλος πρωτοτύπου:

Die philosophischen Grundlagen des National Sozialismus (Βερολίνο, 1934)

Α' ελληνική έκδοση:

Αι φιλοσοφικαί βάσεις του Εθνικοσοσιαλισμού
(Αθήναι, 1939) με επίλογο Ε. Κυριάκη,
που περιλαμβάνεται και στην παρούσα έκδοση.

Έκδοση 1995

Εκδόσεις “ΗΛΙΟΦΟΡΟΣ”

Κεφαλληνίας 54 - Τ.Κ. 112 51 ΑΘΗΝΑΙ
(Τηλ.: 86 49 010)

Απόδοση στη δημοτική από Ε.Χ.Π.

ISBN 960-7522-01-X

Dr. Otto Dietrich

ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Otto Dietrich

Εμείς στη Γερμανία γνωρίζουμε τι είναι Εθνικοσοσιαλισμός επειδή τον ζούμε. Όπως σωστά έχει ειπωθεί, το έργο του Εθνικοσοσιαλισμού δεν είναι ένα αφηρημένο κοσμοθεωρητικό κατασκεύασμα, αλλά το περιεχόμενό του είναι ζωντανό, αφού έχει προκύψει από τη σύνθεση Αίματος και Λαϊκής Κοινότητας, γι' αυτό αντιστοιχεί στην ίδια τη βαθύτερη φύση μας. Εμείς οι Γερμανοί, και προπαντός εκείνοι που δεν προέρχονται άμεσα από τη σφαίρα της Εθνικοσοσιαλιστικής σκέψεως, καταλαβαίνουν τον Εθνικοσοσιασμό επειδή τον ζουν καθημερινά, σε κάθε εκδήλωση της ζωής τους, σε κάθε τους ενέργεια μέσα στους κόλπους της Εθνικοσοσιαλιστικής Λαϊκής Κοινότητας. Αλλά και οι εκτός των συνόρων μας Γερμανοί μπορούν και αισθάνονται τον Εθνικοσοσιασμό, λόγω του εσωτερικού δεσμού του Αίματος.

Αν όμως μας ενδιαφέρει να κάνουμε τον Εθνικοσοσιασμό κατανοητό και σε άλλα Έθνη, τα οποία ζουν σε άλλον κόσμο αισθημάτων και σκέψεων, πρέπει να διοχετεύσουμε προς αυτά το πνευματικό μας αυτό δημιούργημα σε μορφή τέτοια που να μπορούν να την κατανοήσουν.

Οφείλουμε να εκφράσουμε τις ιδέες και τους πνευματικούς νόμους της ζωής κατά τον Εθνικοσοσιασμό σε γλώσσα τέτοια που να επιτρέπει τη σύνδεση του Νέου με το Παλιό, του Εσωτερικού Κόσμου με το Περιβάλλον.

Αυτός ο επιστημονικός κύκλος καθηκόντων είναι και σπουδαίος και επείγων. Κι αυτό γιατί η

έλλειψη σαφούς στο πνεύμα διατυπώσεως ή για να το πω καλύτερα, η μέχρι σήμερα ανυπαρξία πνευματικής γλώσσας του Εθνικοσοσιαλισμού που να είναι διεθνώς κατανοητή, όχι μόνον αποτελεί την πηγή πολλών πλανών και παρεξηγήσεων αλλά επιπλέον, μας αφαιρεί κι αυτήν ακόμη τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε τις συκοφαντίες και την κακοπιστία των εχθρών μας με τα όπλα του πνεύματος. Κι αυτό δεν ισχύει μόνο για τους ξένους αλλά και για ένα τμήμα του δικού μας πνευματικού και επιστημονικού κόσμου. Αυτήν ακριδώς τη διαπίστωση είχε κατά νουν και ο Alfred Rosenberg⁽¹⁾, το στέλεχος του Κόμματος που είναι εντεταλμένο για την εκπαίδευση σε κοσμοθεωρητικά ζητήματα, όταν ζήτησε πρόσφατα το σαφέστερο πνευματικό καθορισμό της κοσμοθεωρίας μας. «Τώρα που η εθνικοσοσιαλιστική κίνηση», είπε, «κατέκτησε την εξουσία, πρέπει να σκεφθεί τον πνευματικό καθορισμό της κοσμοθεωρίας της τώρα περισσότερο από ποτέ, ώστε να εξασφαλισθεί η ενότητα σκέψεως και δράσεως όχι μόνο για σήμερα, αλλά και για όλες τις γενιές που θάρθουν».

Εμείς οι Εθνικοσοσιαλιστές είχαμε μέχρι σήμερα τόσα πολλά να κάνουμε για τη χώρα μας, ώστε δεν ήταν δυνατόν να αφιερώσουμε χρόνο και ανθρώπους για την επιστημονική ολοκλήρωση της κοσμοθεωρίας μας. Αντίθετα με άλλους, θεωρήσαμε ορθότερο το να διαμορφώσουμε πρώτα την καθημερινή μας ζωή σε πρακτικό επίπεδο σύμφωνα με την κοσμοθεωρία μας, και ν' αποδείξουμε εκεί τη χρησιμότητά της, και ύστερα να της δώσουμε την οριστική της μορφή στο επιστημονικό πεδίο. Τώρα όμως είναι πια

καιρός να διατυπώσουμε σε σταθερή διδασκαλία το πνεύμα της νέας Γερμανίας όπως αυτό παίρνει σάρκα και οστά στην καρδιά και τη θέληση του λαού της.

Μια από τις σπουδαιότερες και πιο απαραίτητες προϋποθέσεις για την επίτευξη του σκοπού αυτού, μου φαίνεται πως είναι η δημιουργία μιας φιλοσοφικής βάσεως, και σ' αυτόν το σκοπό θέλω να προσφέρω τη βοήθειά μου όχι ως φιλόσοφος αλλ' ως εθνικοσοσιαλιστής στον οποίο, πάντως, το φιλοσοφικό πεδίο δεν είναι ξένο.

Στο σημείο αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να προσθέσω ότι σκοπός της εκθέσεώς μου αυτής, δεν είναι να διατυπώσω θέσεις τέτοιες που να φαίνονται αληθείς επειδή κανείς δε θα μπορεί να φέρει σ' αυτές αντίρρηση. Αντίθετα, σκοπό έχω να κρατήσω το συλλογισμό μου αποκλειστικά μέσα στα πλαίσια της επιστημονικής αποδείξεως. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο πιστεύω πως πρέπει να κάνω κατ' αρχήν μια μικρή αναδρομή.

Η σύγχρονη φιλοσοφική σκέψη

Αφού σκοπός της Φιλοσοφίας είναι να συμπυκνώσει όλο το «γίγνεσθαι» του κόσμου αυτού σ' ένα και μοναδικό στοιχείο που να μπορεί να χρησιμεύσει σαν μέσο εξηγήσεως ολοκλήρου του φάσματος αυτού ακριβώς του «γίγνεσθαι», πρέπει κανείς να φέρει κατ' αρχήν στο νου του το θεμελιώδη δυαδισμό Πνεύματος και Ύλης, ή όπως αλλιώς θέλουμε να τον ονομάσουμε. Σ' ολόκληρη την Ιστορία της Φιλοσοφίας κυριαρχεί η προσπάθεια υπαγωγής ή αναγωγής ενός από τους δύο

αυτούς πόλους (Ύλη-Πνεύμα) στον άλλο, με φιλοσοφικές αρχές, ώστε να επιτευχθεί η ενότητα του επιστητού. Αν αφήσουμε κατά μέρος τη θρησκευτική, κυρίως, Φιλοσοφία και τη μεταφυσική της τοποθέτηση, τα μεγάλα φιλοσοφικά ρεύματα πριν από τον Kant⁽²⁾ κατατάσσονται σ' αυτές τις δύο πνευματικές κατευθύνσεις. Ο Ορθολογισμός (Rationalismus) και η Αισθησιαρχία (Sensualismus) εξετάζουν τις δύο ανθρώπινες δυνάμεις γνώσεως, το λογικό και την αίσθηση αντίστοιχα, με σκοπό να καθορίσουν με βάση αυτές, τις ιδιότητες του αντικειμενικού κόσμου.

Ο Kant Ο Kant υπερνίκησε την αντίθεση αυτή της φιλοσοφικής σκέψεως και προσπάθησε να την εντάξει σε μια ανώτερη ενότητα. Γι' αυτόν, η αποφασιστική προϋπόθεση της γνώσεως του κόσμου δεν είναι μόνο η σκέψη που στηρίζεται στο Λογικό ή μόνο η συσσώρευση παραστάσεων που επιτυγχάνει κανείς με τις Αισθήσεις, αλλά η συνολική διάνοια, η συνολική συνείδηση που είναι συνδυασμός και των δύο και η οποία δημιουργεί την εμπειρία, την απόλυτη ισχύ της οποίας, παραδέχεται.

Εφ' όσον το Λογικό είναι το σύνολο των καθαρών μορφών με τις οποίες μπορούμε γενικά να σκεπτόμαστε, τότε το Λογικό είναι προϋπόθεση αυτού που με τη βοήθεια των προσκτήσεων που αποκτώνται με τις Αισθήσεις, γίνεται πείρα, υποστηρίζει ο Kant.

Κι επειδή κατ' αυτόν, τα πράγματα πριν να

γίνουν γνώση, κτήμα του ανθρώπου, περνούν από την Ψυχή και αναλύονται μέσα της, θα μπορούσε κανείς να πει όπως ο Kant υποστηρίζει πως «ο κόσμος είναι οι παραστάσεις μου».

O Goethe Όπως ο Kant που ακολουθεί τη γνωσεολογική οδό καταλήγει στην άποψη ότι μόνο η «ενότητα της συνειδήσεως» κάνει εφικτή τη γνώση, περιορίζοντας όμως τη γνώση στις παραστάσεις και θεωρώντας το Απόλυτο, το «όντως ον» ασύλληπτο για το πνεύμα μας, έτσι και ο Goethe⁽³⁾ καταλήγει σε όμοιο συμπέρασμα ακολουθώντας όμως μιαν εντελώς διαφορετική, περισσότερο έντεχνη καλλιτεχνική τοποθέτηση: «Αν θέλεις στο άπειρο να βρεις τον εαυτό σου, πρέπει πρώτα να αναλύσεις και έπειτα να συνθέσεις».

Ο Goethe προβάλλει σαν πηγή της γνώσεως την έννοια της ζωής ειδικά σαν σύνολο και ολότητα. Με τον τρόπο αυτό άνοιξε ο δρόμος προς μια φιλοσοφία της ζωής από την ευρύτερη αντίληψη της οποίας δημιούργησαν τα αθάνατα έργα τους μεταξύ άλλων και οι Schopenhauer⁽⁴⁾ και Nietzsche⁽⁵⁾. Όλοι δε αυτοί, τη συνδυάζουν—αν και σε ανώτερη βαθμίδα— μ' εκείνο το πρωταρχικό φαινόμενο που το ανεξιχνίαστό του στάθηκε η αφετηρία της Φιλοσοφίας.

Spinoza και Hegel Η φιλοσοφική σκέψη μας προσφέρει όμως υπηρεσία και από μιαν άλλη σκοπιά. Το ανθρώπινο πνεύμα μπορεί να διεισδύσει στο άπειρο του Είναι, στην ποικιλία των φαινομένων,

μόνον αν καταφέρει το διαχωρισμό μορφής και περιεχομένου. Ο συλλογισμός ότι σε κάθε μεταβολή μένει πάντοτε κάτι αμετάβλητο, θεωρεί σταθερό το περιεχόμενο της καθολικότητας του Είναι, τη μορφή. Στην Ιστορία της Φιλοσοφίας όμως, συναντάται και η προσπάθεια να καταστεί υπέρτατη αρχή του κόσμου το μεταβλητό, δηλαδή η χωρίς περιεχόμενο μορφή. Έτσι λοιπόν, η φιλοσοφία του Είναι έχει βρει την καλύτερή της έκφραση στο «Substantia sive deus» του Spinoza⁽⁶⁾, ενώ η φιλοσοφία του Γίγνεσθαι έφθασε το ανώτερό της σημείο στην «Αφ' εαυτής κίνηση της ιδέας» του Hegel⁽⁷⁾, σε στενή σύνδεση με τις ιδέες της εξελίξεως.

**Τα αίτια
της πρακτικής
αναποτελεσμα-
τικότητας
της
Φιλοσοφίας**

Από όποια σκοπιά κι αν εξετάσουμε τη φιλοσοφική σκέψη, συμπεραίνουμε από την ίδια της την Ιστορία ότι αυτό που έκανε άκαρπη κάθε προσπάθεια του φιλοσοφικού πνεύματος να κυριαρχήσει στον κόσμο είναι ακριδώς ο αντιφατικός χαρακτήρας του περιεχομένου του κόσμου. Κατά συνέπεια, η φιλοσοφική προσπάθεια για την επίτευξη πλήρους επιστημονικής ενότητας ώστε η θετική γνώση να ανυψωθεί εννοιολογικά σε ολοκληρωμένη πνευματική εικόνα του Είναι, παρέμεινε τελικά χωρίς αποτέλεσμα. Η τελευταία της λέξη παραμένει ως σήμερα η επίκληση προς τη Μεταφυσική, ουσιαστικά δηλαδή, το αναπόδεικτο. Ακόμη και η επονομαζόμενη Φαι-

νομενολογική Φιλοσοφία δεν έχει καταφέρει μέχρι σήμερα να μας πείσει για το αντίθετο, αφού δεν έχει να παρουσιάσει κανενός είδους θετικά συμπεράσματα.

Άρα λοιπόν, η ίδια η μέχρι σήμερα Ιστορία της Φιλοσοφίας φαίνεται να επιβεβαιώνει την άποψη ότι η τελευταία απόλυτη αλήθεια παραμένει ένα ιδεώδες προς το οποίο τείνει η γνώση σαν σε μακρινό, ποθητό φάρο, σαν σε οδηγό που μπορεί να μας πάει από το σκοτάδι στο φως, και ο οποίος σπρώχνει την ανθρωπότητα στην αδιάκοπη επιστημονική πρόοδο. Η διαπίστωση αυτή όμως, δε συνεπάγεται επιστημονική απαισιοδοξία. Κι αυτό γιατί η αξία και η σημασία των φιλοσοφικών αυτών συστημάτων για την εξέλιξη του ανθρωπίνου πνεύματος δε μειώνονται από τα περιορισμένα για την εποχή μας αποτελέσματά τους. Όπως ακριβώς η ζωή, έτσι και η επιστημονική γνώση κυλά διαρκώς. Η φιλοσοφική σκέψη μας εποχής θα είναι πάντοτε ο αντικατοπτρισμός της εποχής αυτής, όπως φαίνεται κι από το πάντοτε επίκαιρο απόφθεγμα του Fichte⁽⁸⁾: «Το ποιού είδους φιλοσοφία εκλέγει κάποιος, εξαρτάται από το τι είδους άνθρωπος είναι».

Το Φιλοσοφικό Συνέδριο της Πράγας

Στην αναζήτηση της σημερινής θέσεως της φιλοσοφικής σκέψης, ουσιαστική βοήθεια μας προσφέρει το 8ο Διεθνές Συνέδριο που πραγματοποίησαν πριν από μερικές εβδομάδες οι φιλόσοφοι του κόσμου. Εκείνο που έγινε γενικά καταφανές από το συνέδριο αυτό —στο οποίο συμμετείχαν 600

φιλόσοφοι από 21 χώρες— δεν ήταν παρά η κρίση της Φιλοσοφίας της εποχής μας, κάτι που για τους επιστήμονες είναι κοινό μυστικό εδώ και πολύ καιρό.

Το να παραθέσουμε εδώ κάθε μια από τις απόψεις που εκφράστηκαν στο Συνέδριο της Πράγας θα είχε μικρή αξία. Άλλωστε στη συνέχεια θα έχουμε την ευκαιρία να εξετάσουμε μερικές από αυτές. Πάντως, το συνολικό συμπέρασμα των φιλοσοφικών αυτών συζητήσεων κάθε άλλο παρά θετικές λύσεις περιλαμβάνει· αντίθετα, μάλιστα, χαρακτηρίζεται ακριδώς από την έλλειψη οποιωνδήποτε μεγάλων και ενιαίων προοπτικών. Ακόμα και το κεντρικό κύριο θέμα, αυτό της σύγχρονης διδασκαλίας για το κράτος, αν και προκάλεσε παθιασμένες συζητήσεις μεταξύ των συνέδρων, ιδιαίτερα γύρω από το πρόβλημα: «Η κρίση της Δημοκρατίας», όχι μόνο δεν κατάφερε να εξαλείψει αυτήν την εντύπωση, αλλά αντίθετα την ενίσχυσε ακόμα περισσότερο.

Το συμπέρασμα του Συνεδρίου αυτού, δρήκε την καλύτερή του έκφραση στην ανακοίνωση την οποίαν απηύθυνε προς το Συνέδριο ο φιλόσοφος Edmund Husserl⁽⁹⁾ και στην οποίαν υποστηρίζει ότι η Φιλοσοφία σήμερα είναι εκτεθειμένη στον απειλητικό κίνδυνο του μαρασμού. Ο σκεπτικισμός, λέει, ο μη διαυγής ορίζοντας, η έλλειψη ενότητας από άποψη φιλοσοφικής πειθαρχίας, αποτελούν δείγματα αυτού του κινδύνου. Αυτό και μόνο είναι το σημείο στο οποίο οι λίγοι γνήσιοι φιλόσοφοι που έχουν απομείνει, συμφωνούν. Το πρόβλημα του Είναι, συνεχίζει, πρέπει να εμφανισθεί με ριζικά νέα μορφή. Τότε

θα μπορέσει για πρώτη φορά η Φιλοσοφία να αποδυθεί ξανά σε κοινή δημιουργική εργασία. Μ' αυτά τα λόγια διεκήρυξε στο Διεθνές Συνέδριο των Φιλοσόφων, ένας από αυτούς, αυτό προς το οποίο τείνει ορμητικά η φιλοσοφική συνείδηση της εποχής μας.

**Η αναγκαι-
ότητα
μιας νέας
θεωρήσεως
του Είναι.**

Σε μιαν εποχή στην οποία το πνεύμα βρίσκεται εμπρός σε τόσο θεμελιώδη μεταμόρφωση της κοινωνικής ζωής, το πρόβλημα του Είναι πρέπει να τεθεί σε ριζικά νέες βάσεις. Σήμερα ζούμε στα όρια δύο εποχών, η αλλαγή των οποίων και η μετάβαση από τη μία στην άλλη, προκλήθηκε από τον Παγκόσμιο Πόλεμο κι από τις σοσιαλιστικές και εθνικιστικές επαναστάσεις που είχε σαν συνέπεια.

Δεν είναι άραγε φυσικό, ή μπορεί να θεωρηθεί εκπληκτικό το ότι η μεταβατική αυτή περίοδος στην οποία γκρεμίζεται το Παλιό και δεν είναι ακόμη έτοιμο το Νέο, χαρακτηρίζεται από κατάπτωση και στο πνευματικό πεδίο, από κρίση του πνεύματος και της φιλοσοφικής σκέψεως, όπως βλέπουμε στις μέρες μας; Η κρίση αυτή θα μπορούσε δικαιολογημένα να μας δημιουργήσει σκεπτικισμό, μόνον αν αισθανόμαστε τους εαυτούς μας άρρηκτα συνδεδεμένους με την κατάρρευση του παρελθόντος. Το γεγονός ότι σήμερα στον κόσμο εξακολουθεί η πάλη Νέου και Παλιού, δεν απαλλάσσει καθόλου εμάς στους οποίους το Νέο έχει ήδη μορφοποιηθεί,

από την αναγκαιότητα να το ωθήσουμε και πνευματικά προς τα εμπρός, με την ιδιότητά μας των προδρομών μιας νέας εποχής.

Ο ατομικισμός. Αν θελήσουμε να τοποθετήσουμε σε κοινή για όλους αφετηρία και κοινό για όλους όνομα, την πνευματική εικόνα του κόσμου όπως την έχουν δει και ερευνήσει οι περισσότεροι φιλόσοφοι του παρελθόντος, εκείνο που πρέπει σε όλους να υπογραμμισθεί είναι ο ατομικισμός στον οποίο έχουν όλοι υποτάξει τη σκέψη τους. Ο άνθρωπος είναι το μέτρο όλων των πραγμάτων. Ο άνθρωπος ως ενότητα πνεύματος και ύλης, υποκειμένου και αντικειμένου, είναι η αφετηρία και ο τελικός σκοπός της φιλοσοφίας τους. Το άτομο ως μονάδα ήταν για τη Φιλοσοφία όλων των εποχών το κέντρο έλξεως κάθε γνώσεως. Ήταν το μόνο που δεν τέθηκε ποτέ υπό αμφισβήτηση, ο ακίνητος πόλος στη ροή των φαινομένων. Ο ατομικισμός, για να μιλήσουμε με την ορολογία του Kant, ήταν η κατηγορία της φιλοσοφικής σκέψεως εν γένει.

Τίποτε δεν είναι πιο αυτονόητο από το ότι η κρίση του ατομικισμού την οποία διερχόμαστε σήμερα, είναι αναγκαστικά και κρίση της Ατομικιστικής Φιλοσοφίας. Και όπως η ίδια η ζωή δημιουργεί νέους προσανατολισμούς, απομακρύνεται από τη θεοποίηση του ατόμου και ωθείται προς την Κοινότητα, το ίδιο πρέπει να συμβεί και στον πνευματικό βίο γενικότερα και στη Φιλοσοφία ειδικότερα, εάν βέβαια αυτή θέλει να συνεχίσει να υπάρχει και στη νέα ζωή. Αυτή

δεν είναι καθόλου επιπόλαια παρατήρηση, αλλά αποτελεί ανάγκη που προκύπτει από τη μεταξύ τους συνάφεια.

Η ατομικιστική σκέψη έχει σαν βάση τη συνείδηση του ατόμου (Einzelbewusstsein) ως του μοναδικού πραγματικού γεγονότος που είναι δεδομένο και αυτήν θεωρεί κυρίαρχη στον κόσμο. Η κυριαρχία αυτή του ατομικιστικού πνεύματος ως προς τον κόσμο, έδωσε στη Φιλοσοφία ένα απεριόριστο, στην πράξη, πεδίο μεταφυσικής σκέψεως. «Να φθάσουμε στη γνώση του κόσμου μέσω της Φιλοσοφίας»: αυτή ήταν η σκέψη που συγκίνησε σε όλες τις εποχές τα καλύτερα πνεύματα, και που θα παραμείνει ελκυστική γι' αυτά και στο μέλλον.

Όμως, κάθε ατομικιστική φιλοσοφία καταλήγει, όπως μας διδάσκει η Ιστορία, στο αναπόδεικτο. Κι αυτό γιατί δεν μπορεί να συλλάβει το σύνολο της ζωής, αλλά πετυχαίνει θετικές, πρακτικές γνώσεις μόνον εκεί όπου επιδιώκει απλώς την εξήγηση προϋποθέσεων και ενδιάμεσων εννοιών. Για τον ατομικισμό, η ταυτότητα αντικειμένου και υποκειμένου όπως αυτή εμφανίζεται κατά την προσπάθεια του ατόμου να εξηγήσει την ίδια τη συνείδηση στη διαδικασία της αυτοδιαγνώσεως, είναι η κατάληξη, αυτό που δεν επιδέχεται εξήγηση. Αυτή η χωρίς περαιτέρω εξέλιξη ενότητα διαγνώσκοντος και διαγιγνωσκομένου, αποτελεί για τον ατομικισμό το μυστήριο, το «γόρδιο δεσμό» του κόσμου, όπως θα έλεγε ο Schopenhauer. Σ' αυτό ακριβώς οφείλεται και το γεγονός ότι ακόμη και η μεγαλοφυής ατομικιστική γνωσεολογία του Kant,

η οποία περιορίζει τον κόσμο της εμπειρίας σε παραστάσεις, αναγκάζεται με την επιταγή του Πρακτικού Λόγου, να καταλήξει στην επίκληση του Ηθικού Νόμου της Κοινότητας.

Επομένως, η Ατομικιστική Φιλοσοφία, η οποία επεδίωξε να επιτύχει την τέλεια γνώση του κόσμου, βλέπει στο τέλος του δρόμου τον εαυτό της να στέκεται μπροστά στην Κοινότητα και να επιτυγχάνει τις πρώτες της πρακτικές γνώσεις, εκεί όπου αρχίζει η Καθολική Σκέψη.

Εδώ, έχουμε φθάσει σ' ένα αποφασιστικό σημείο των παρατηρήσεών μας. Βάση της ατομικιστικής σκέψεως αποτελεί η αυτονόητη προϋπόθεση ότι ο άνθρωπος είναι ον ατομικό. Η προϋπόθεση αυτή, όσο σταθερά κι αν είναι ριζωμένη στη γενική αντίληψη, είναι εσφαλμένη γιατί στηρίζεται σ' ένα μοιραίο λάθος. Ο άνθρωπος έρχεται στον κόσμο όχι σαν ον ατομικό, αλλά σαν μέλος μιας Κοινότητας (Gemeinschaft). Ο άνθρωπος σε όλες τις πράξεις του είναι ον ομαδικό και μόνο ως τέτοιο μπορεί να νοηθεί.

Η Φιλοσοφία της Κοινότητας

Εννοιολογικά, ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται από το ότι ζει σε Κοινότητα με τους άλλους, και η ζωή του εκτυλίσσεται μόνο μέσα στους κόλπους της Κοινότητας. Κοινότητα είναι η έννοια στην οποίαν υπάγεται ολόκληρη η Ιστορία της Ανθρωπότητας, είναι ο —μαθηματικός, θα λέγαμε—, τύπος με τον οποίον κυλά η ζωή του ανθρώπου από την ώρα που γεννιέται ως την ώρα που πεθαίνει, και χωρίς τον οποίον αυτή δε θα είχε νόημα.

Τα πραγματικά δεδομένα που βρίσκουμε στον κόσμο δεν είναι άτομα—άνθρωποι, αλλά φυλές, λαοί, έθνη. Ο άνθρωπος ως άτομο είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας των Φυσικών Επιστημών. Αντικείμενο γνώσης, όμως, των Πνευματικών Επιστημών είναι μόνον ως μέλος μιας Κοινότητας μέσα στην οποία η ζωή του γίνεται πράξη και αναπτύσσεται πρακτικά.

Αν, λοιπόν, οι Πνευματικές Επιστήμες και ιδιαίτερα η Φιλοσοφία θέλουν να κατέχουν την πραγματικά εξέχουσα θέση τους στην πνευματική ζωή του γερμανικού έθνους και να διατηρήσουν ζωντανό και καρποφόρο το σύνδεσμό τους με αυτό στην εξέλιξή του, οφείλουν να λαμβάνουν υπόψιν τους το θεμελιώδες αυτό γεγονός.

Στη θέση της ατομιστικής σκέψης πρέπει να τοποθετηθεί η καθολική, η οποία απορρέει από τη συνείδηση της Κοινότητας, και στη θέση της μηχανικής εικόνας του κόσμου, η καθολική - ή αλλιώς, οργανική - εικόνα του.

Η καθολική σκέψη.

Θα ήθελα να τονίσω εδώ ότι ο όρος «καθολικός» τον οποίο θα χρησιμοποιήσω και παρακάτω, δεν είναι ταυτόσημος με την έννοια της ανθρώπινης κοινωνίας ή της ανθρωπότητας, αλλά εδώ ο όρος «καθολικότητα» (Universalismus) αποτελεί την εννοιολογική αντίθεση προς τον ατομικισμό, και σημαίνει την πραγμάτωση όχι μέσα στην «κοινωνία», αλλά στην Κοινότητα. Το ότι η ατομιστική σκέψη έχει κακοποιήσει την έννοια της καθολικότητας προς όφελος δικών της σκο-

πών, δε θα με εμποδίσει να της αποδώσω την πραγματική της σημασία.

Στη συνέχεια, θα δούμε πώς κάτω από αυτήν τη νέα θεμελίωση της σκέψεως, η οποία στηρίζεται στη συνείδηση της Κοινότητας (Gemeinschaftsbewusstsein) θεωρούμενη, τελικά, ως ένα βιολογικά καθορισμένο γεγονός, υποτάσσονται εννοιολογικά τα ισχυρά κοσμοθεωρητικά και επαναστατικά συμβάντα των ημερών μας.

Η κρατούσα επιστημονική συνείδηση ότι το άτομο είναι μέρος ενός συνόλου, δεν αποτελεί αυτή καθ' αυτή νέα αποκάλυψη την οποία θα μπορούσε να πει κανείς ότι θέλω να σφετεριστώ. Ο κοινωνικός τρόπος παρατηρήσεως αποτελεί εδώ και πολύν καιρό ένα από τα πιο ουσιώδη και ταυτόχρονα πιο αμφισβητούμενα προβλήματα για πολλές επιστήμες. Στην καθολική θεωρία περί κράτους, για παράδειγμα, όπως τη διδάσκει ο Othmar Spann⁽¹⁰⁾, στη Νομική επιστήμη, στην Πολιτική Οικονομία, την Κοινωνική Ψυχολογία, κ.ο.κ., ο κοινωνικός τρόπος παρατηρήσεως αποτελεί εδώ και δεκαετίες το θεμέλιο, χωρίς όμως να συνδέεται εσωτερικά με την καθολικοοργανική σκέψη του Εθνικοσοσιαλισμού, η οποία στηρίζεται στη φυλετικοβιολογική βάση. Η Κοινωνιολογία που έχει ήδη θεμελιώσει ο Contes, έχει εξελιχθεί, ως γνωστόν, σε ιδιαίτερη επιστήμη, και αυτό λόγω της αυξανόμενης σημασίας των προβλημάτων της κοινωνίας και του επιστημονικού ενδιαφέροντος γι' αυτά.

Το πόσο το πρόβλημα αυτό και η ενστικτώ-

δης συνείδηση της σημασίας του απασχολεί την πνευματική ζωή, φαίνεται και από την εδώ και δεκαετίες υπάρχουσα έριδα γύρω από τον καθορισμό του αντικειμένου της κοινωνιολογίας ως ιδιαίτερης επιστήμης. Η μία πλευρά θεωρεί όλες τις επιστήμες που αναφέρονται στη ανθρώπινη δραστηριότητα, μέρη και μόνο μιας Επιστήμης της Κοινωνίας που περιλαμβάνει τα πάντα. Θα έπρεπε, δηλαδή, ό,τι δεν ανήκει στο χώρο των Φυσικών Επιστημών, να ανήκει στη νέα επιστήμη της «Κοινωνιολογίας». Η άλλη, πάλι πλευρά, περιορίζει το πεδίο γνώσεως της Κοινωνιολογίας στους τύπους της ανθρώπινης κοινωνίας, ενώ υπάρχει και μια τρίτη πλευρά, η οποία δεν αναγνωρίζει στην Κοινωνιολογία γενικά την ιδιότητα της επιστήμης, και τη θεωρεί μέθοδο κοινωνικοεπιστημονικής έρευνας και μόνο.

Έτσι λοιπόν, παρατηρούμε ότι στον επιστημονικό κόσμο έχει εδώ και καιρό γίνει αντιληπτό και αισθητό το πρόβλημα, και ότι έγιναν μεμονωμένες προσπάθειες επιλύσεώς του, που όμως δεν έφεραν αποτέλεσμα σε ευρεία κλίμακα και με τρόπο ριζικό από άποψη γνωσεολογική. Τη θεμελιώδη διάκριση μεταξύ κοινότητας και κοινωνίας την έκανε σαφή για την επιστήμη ο Tönnies⁽¹¹⁾, ο δε Eucken⁽¹²⁾ τη στήριξε ιδεολογικά. Για την επιστήμη όμως, δε φαίνεται να έχει γίνει αντιληπτό πως για το βασικό της έργο η έννοια της κοινωνίας δεν έχει καμιά αξία. Στο σημείο αυτό, λοιπόν, καλείται η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία να πραγματοποιήσει μιαν επιστημονική εξόρμηση που θα φέρει την Καθολική Σκέψη όπως αυτή απορρέει από

τη Συνείδηση της Κοινότητας, στον κύκλο των πνευματικών επιστημών.

**Οι εκφραστές
και οι
προάγγελοι
της καθολικής
φιλοσοφίας.**

Οι επιστημονικές βάσεις για τη θεμελίωση της φιλοσοφικής σκέψης από καθολικής απόψεως, με βάση την οποία να είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί νέα ανοικοδόμηση σύμφωνα με το πνεύμα της

εποχής μας, ήδη υπάρχουν εδώ και καιρό. Αναφέρω εδώ το φιλόσοφο Rehmke⁽¹³⁾, ο οποίος στα έργα του «Η Φιλοσοφία ως βασική επιστήμη» και «Η θεμελίωση της ηθικής ως επιστήμης» ανταπαντά στη λανθασμένη άποψη ότι ο άνθρωπος είναι απλώς ένα ατομικό ον, με πειστικές και αυστηρά επιστημονικές αποδείξεις. Στη θεωρία του για τους κανόνες της ζωής της κοινωνίας, έχει δημιουργήσει ένα πολύτιμο όργανο για το χτίσιμο μιας φιλοσοφίας με «καθολικό» προσανατολισμό. Λέει συγκεκριμένα ο Rehmke: «Κάθε άνθρωπος είναι μεν άτομο, όχι όμως και ατομικό ον». Και συνεχίζει: «Γνωρίζουμε ότι στον κόσμο, αυτό που κατ' εξοχήν και χωρίς εξαίρεση ενεργεί, είναι το γενικό». Και προσθέτει: «Στη ρίζα κάθε κακού - ο άνθρωπος είναι ον ατομικό - πρέπει η επιστήμη να ρίξει βαρύ τον πέλεκυ. Τα όνειρα και η ποίηση πρέπει να τελειώσουν στη Φιλοσοφία. Και στη Φιλοσοφία το λόγο έχουν τα πραγματικά γεγονότα και μόνον». Όμως, τέτοια «πραγματικά γεγονότα» είναι οι κοινότητες, οι φυλές, οι λαοί και τα έθνη, ως ιστορικές και υλικές πραγματικότητες.

Ο Krannhals.

Θα ήθελα να αναφερθώ, σ' αυτό το σημείο, σ' έναν ακόμη άνθρωπο του πνεύματος, τον οποίο χάσαμε, δυστυχώς, πολύ νωρίς, τον Krannhals που πέθανε πριν από λίγους μήνες στο Μόναχο. Θεωρώ καθήκον τιμής να κάνω ευρύτερα γνωστό το φιλόσοφο αυτόν, και να τοποθετήσω το έργο του στη θέση που του αξίζει, αφού αυτό σχετίζεται άμεσα με τη φιλοσοφική θεμελίωση του Εθνικοσοσιαλισμού, αλλά και για το λόγο ότι κατά τα δημιουργικά του χρόνια ο Krannhals ήταν άμεσα συνδεδεμένος με μας τους Εθνικοσοσιαλιστές.

Θα χαρακτήριζα το έργο του «Η οργανική εικόνα του κόσμου» που εξεδόθη το 1928 στο Μόναχο, την πρώτη, από εθνικοσοσιαλιστικής απόψεως προσπάθεια επιστημονικής διασαφήνσεως και διατυπώσεως της οργανικής ή καθολικής κοσμοθεωρίας της ανταποκρινόμενης κατά βάθος στο δικό μας, γερμανικό τρόπο ζωής.

«Το άτομο ως άτομο», λέει ο Krannhals, «δεν έχει ούτε το δικαίωμα, ούτε το καθήκον να υπάρξει, γιατί οποιοδήποτε δικαίωμα και καθήκον πηγάζει από την Κοινότητα». Θεωρεί επίσης την οργανική σκέψη, έκφραση του ότι μέρα τη μέρα η γερμανική ψυχή ξαναβρίσκει τον εαυτό της. Τον δε εσώτατο πυρήνα της γερμανικής φύσεως το βλέπει όχι στην ορθολογιστική στάση απέναντι στον κόσμο, αλλά στο ακριβώς αντίστροφο, στην άλλογη σύλληψή του, στη δίωση. Στη φιλοσοφική σκέψη του Krannhals, το ένστικτο και η δια του ενστίκτου διαίσθηση γίνονται οι πραγματικές δυνάμεις της

γνώσεως. «Η φιλοσοφική αναγέννηση του γερμανικού παρόντος προϊόντος δεν είναι άλλο από το να ξαναβρούμε την ψυχική μας ολότητα. Σκοπός είναι η επικράτηση της ψυχής του γένους που έχει τη σφραγίδα του λαού, η επικράτηση δηλαδή αυτού που ο Rosenberg αποκαλεί «ψυχή της φυλής».

Καθώς ο Krannhals δίνει στη δημιουργική δύναμη της γερμανικής λαϊκής ψυχής - ρίζας του γερμανικού πολιτισμού, την πιο αποφασιστική θέση ανάμεσα στις δυνάμεις του γερμανικού πνεύματος, απαιτεί και την ανάλογη καλλιέργεια της συνειδήσεως της Κοινότητας, και την αντίστοιχη διάπλαση όλων των ψυχικών δυνάμεων. «Η δημιουργική ψυχή του Βορρά έχει βάσει τη σφραγίδα της σε μια σειρά πολιτισμών, κι αυτό θα κάνει και στο μέλλον», υποστηρίζει, ενώ σε άλλο σημείο, αναφέρει: «Η ανυπολόγιστη αξία των μεγάλων γερμανικών καλλιτεχνικών έργων, μας κάνει να αισθανόμαστε τη βαθιά εσωτερική σύνδεση όλων των γενιών της γερμανικής φυλής μεταξύ τους και με το πατρίο έδαφος». Λέει ακόμη ο Krannhals πως το είδος της συνειδήσεως που αποκτάται με τη συνεχή συσσώρευση κληρονομικών ιδιοτήτων, μπορεί να διαφυλαχθεί μόνον «εφ' όσον η φυλετική βάση των λαϊκών ιδιοτήτων, η βιολογική τους δηλαδή ρίζα, διατηρείται ζωντανή».

Ο Krannhals επιχειρεί τη μεγαλειώδη - ως ιδέα - προσπάθεια για εθνική οργάνωση της γνώσεως. Σκοπός, η γνώση να είναι οργανικά συνδεδεμένη με τη ζωή, και να συμβαδίζει μ' αυτήν. Διερωτάται, λοιπόν: «Πώς πρέπει να

οργανώσουμε τη γνώση ώστε ν' ανταποκρίνεται στην ανάγκη διατηρήσεως και προόδου του λαϊκού συνόλου και υλικά και ιδεολογικά, και η ανάπτυξή της στον ύψιστο βαθμό να μπορεί να χρησιμεύσει όσο το δυνατόν περισσότερο στο λαϊκό σύνολο;».

Από τα λίγα που ανέφερα πιο πάνω, μπορούμε να καταλάβουμε πώς ένας νέος γερμανός φιλόσοφος - τον οποίο λίγες μόλις εβδομάδες πριν το θάνατό του, το Πανεπιστήμιο του Marburg αναγόρευσε σε επίτιμο διδάκτορα -, συνέλαβε και διατύπωσε με τρόπο επιστημονικοφιλοσοφικό την ουσία της εθνικοσοσιαλιστικής θεωρίας και την έθεσε ως βάση μιας καθολικοοργανικής εικόνας του κόσμου, που είναι σύμφωνη με το πνεύμα της εποχής μας. Δεν πρόκειται δέδαια για ολοκληρωμένο σύστημα. Είναι όμως μια αρχή, και μας δείχνει ποιο είναι το οικοδόμημα που πρέπει να χτίσουμε.

Ένα τέτοιο πνευματικό οικοδόμημα της εθνικοσοσιαλιστικής εικόνας του κόσμου συνδέεται με την πνευματική κληρονομιά των καλύτερων γερμανών φιλοσόφων, των οποίων τη γερμανική ψυχή δε στάθηκε δυνατό να καταπνίξει η ορθολογιστική και ατομιστική σκέψη.

Άλλοι	Στο Köln am Rhein, ο δο-
γερμανοί	μινικανός ηγούμενος Meister
φιλόσοφοι.	Ekkehart - τον οποίον εμείς
	θεωρούμε το φιλόσοφο που
	αποκάλυψε τη γερμανική ψυχή -, δίδασκε κατά
	το 1300 γύρω από την εσωτερικότητα του γερ-
	μανικού χαρακτήρα «τις δυνάμεις της ψυχής»

και τη «θέληση που κατορθώνει τα πάντα». Ο ηθικός νόμος του Kant «οφείλεις να ενεργείς με τρόπο τέτοιο που τα αξιώματα της βουλήσεώς σου ανά πάσα στιγμή να μπορούν να ισχύσουν και σαν γενικός ηθικός κανόνας», είναι η κλασική διατύπωση της εθνικοσοσιαλιστικής ηθικής.

Ο Fichte ως φιλόσοφος είναι ταυτόχρονα κήρυκας και προφήτης του έθνους. Αξιώνει, η επιστήμη να κρίνεται κατά το πνεύμα και όχι κατά το γράμμα, και να έχει σαν αντικείμενό της ολόκληρο τον άνθρωπο. Το βασικό του αξίωμα: «Δεν μπορώ απλά να σκέπτομαι· θέλω και να δω», είναι πνεύμα από το εθνικοσοσιαλιστικό πνεύμα. Η αξίωσή του για κρατική οργάνωση της εργασίας, ώστε ο καθένας να μπορεί να ζει από την εργασία του - όπως τη διατυπώνει στο έργο του «Αύταρκες εμπορικό κράτος» -, είναι πρακτικός Εθνικοσοσιαλισμός υπό την πλέον ακριβή έννοια.

**Alfred
Rosenberg.**

Όλα αυτά δεν είναι ατομικισμός ούτε φιλελευθερισμός, αλλά σκέψη καθολική, οργανική, σύμφωνη με την εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία, όπως άλλωστε το έχει κάνει σαφές και ο Alfred Rosenberg στις εργασίες του που αναφέρονται σε τόσα πολλά πεδία της τέχνης και της επιστήμης. Μόνο με τη γενική αυτή στροφή του άξονα της γνωσεολογίας από τον ατομικισμό στην καθολικότητα είναι δυνατή η πραγμάτωση της επαναστάσεως των πνευμάτων και στο επιστημονικό πεδίο. Γιατί, το φιλοσοφικό πνεύμα της κάθε εποχής είναι τελικά

αυτό που καθορίζει τη συγκρότηση και το σύστημα των επι μέρους πεδίων ερεύνης. Στη σημερινή λοιπόν εποχή της εθνικής και κοινωνικής επαναστάσεως, οφείλουμε να καταστήσουμε κοινωνό της νέας αυτής θεμελιώσεως της σκέψης υπό την κυριαρχία του πνεύματος της Κοινότητας, και τον κόσμο του πνεύματος, και ανάλογα να τον κατευθύνουμε.

«Αν θέλουμε να κυριολεκτήσουμε, δεν υπάρχει παγκόσμια Ιστορία, αλλά μόνον η Ιστορία διαφόρων φυλών και λαών», λέει ο Rosenberg για την Ιστορική Επιστήμη. Κατά συνέπειαν, η έρευνα και η διδασκαλία γύρω από τις φυλές πρέπει να αναδειχθεί σε ένα από τα σημαντικότερα πεδία ερεύνης του επιστημονικού κόσμου. Αλλά και η Νομική Επιστήμη παίρνει τις αρχές και τα αξιώματά της όχι από το άτομο, αλλά από την Κοινότητα. Και η Οικονομική Επιστήμη ως αφετηρία της δεν έχει το άτομο, αλλά την κοινωνική Κοινότητα. Η δε Φιλολογία έχει για καθήκον της την ανατροφή της νεολαίας με τη συνείδηση και το πνεύμα της Κοινότητας, κ.ο.κ. Όλα λοιπόν αυτά τα πεδία της γνώσεως ενώνονται με μία ρίζα, τη ρίζα εκείνη, που αποτελεί τη βάση της Εθνικοσοσιαλιστικής σκέψεως και η οποία δίνει σ' αυτόν την εικόνα του κόσμου: από την Κοινότητα, τη μοναδική πραγματική σφαίρα της ανθρώπινης ζωής στη Γη.

Πάντως, μια τέτοια νέα θεμελίωση της Φιλοσοφίας, δεν παραμένει περιορισμένη στα πλαίσια του «εθνικώς σκέπτεσθαι» έστω κι αν αυτό αποτελεί την αφετηρία της. Τουναντίον, αποτελεί γνωσεολογική αρχή γενικής ισχύος, η οποία έχει αξία

για όλες τις Κοινότητες και μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα έθνη, ακόμη και αν η ως σήμερα πολιτική τους εξέλιξη δεν έχει ωριμάσει αρκετά για να δεχθεί έναν τέτοιο τρόπο σκέψεως. Και το λέγω αυτό, διότι σε προοδευτική εξέλιξη δεν υπόκειται μόνον η υλική ζωή των λαών αλλά και η ικανότητά τους να κατανοούν έννοιες. Το γερμανικό έθνος είναι αρκετά προοδευμένο ώστε να μπορεί να κάνει το αποφασιστικό αυτό βήμα στη σφαίρα της επιστημονικής γνώσεως. Αυτό που είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον, είναι να δούμε αν η νεοαποκτηθείσα αυτή γνώση είναι ορθή, αφού η αναγνώρισή της από διαφορετικά διαμορφωμένους τρόπους σκέψεως μοιάζει ακόμη και σήμερα αδύνατη. Πιστεύω ότι έχω ήδη δώσει μερικές αποδείξεις της ορθότητός της.

Παλαιό και νέο πνεύμα.

Εδώ λοιπόν προβάλλουν για το γερμανικό πνεύμα, νέα, μεγάλα καθήκοντα, όχι μόνο προς το εσωτερικό, αλλά και προς τα έξω, απέναντι στον κόσμο. Θα πίστευε κανείς ότι ο Φιλελευθερισμός θα στεκόταν μακριά από δογματικά απολιθωμένες σκέψεις, κι ότι θα άφηνε στις ίδιες του τις αρχές ελεύθερο πεδίο κινήσεως, εκεί τουλάχιστον όπου κάτι νέο γεννιέται στη σφαίρα του πνεύματος. Όμως, οι αποκαλούμενες αθάνατες ιδέες του Φιλελευθερισμού είναι οι ιδέες που οδηγούν τους λαούς στο θάνατο. Αντίθετα, η λαϊκή αναδημιουργία των εθνών, την οποία βλέπουμε στις μέρες μας να θριαμβεύει στη Γερμανία και την Ιταλία, είναι ο προάγγελος μιας μεγάλης περιόδου ανασυγκρο-

τήσεως και ανελίξεως στο εσωτερικό των λαών, που δεν έχει σα σκοπό μόνο την ανάπτυξη των εσωτερικών τους δυνάμεων με στόχο την επίτευξη της ευημερίας όλων, αλλά και τη δημιουργία μεταξύ των εθνών μιας νέας τάξεως, με τη χάραξη φυσικών συνόρων που θα εγγυώνται την ικανοποίηση των βιοτικών τους αναγκών και των συμφερόντων τους. Και η στροφή από τον ατομικισμό στην καθολικότητα στην οποία και ανήκει το μέλλον, αντιστοιχεί ακριβώς σ' αυτήν την εξέλιξη προς την κατεύθυνση της δημιουργίας μιας δυναμικής τάξεως μεταξύ των εθνών, αντί της ως σήμερα μηχανικής υπάρξεώς τους - του καθενός παράλληλα, αλλά και έναντι των άλλων.

Ήδη σήμερα η στροφή αυτή είναι κάτι παραπάνω από ένα ευρωπαϊκό πνευματικό πρόβλημα που τίθεται από τη Γερμανία και την Ιταλία στον υπόλοιπο κόσμο. Ο ιταλικός Φασισμός συγγενεύει με την εθνικοσοσιαλιστική πνευματική θέση. Το πρώτο πρόγραμμα του Φασιστικού Κόμματος έχει για εισαγωγή το ακόλουθο αξίωμα: «Το Έθνος δεν είναι απλώς άθροισμα ζωντανών ατόμων, αλλά ένας οργανισμός που περικλείει την ατέλειωτη σειρά των γενεών, και στον οποίον τα άτομα δεν είναι τίποτε άλλο, παρά παροδικά στοιχεία. Το Έθνος είναι η ανώτατη σύνθεση όλων των υλικών και άϋλων αγαθών του». Στο πρώτο δε κεφάλαιο της Carta del Lavoro αναφέρεται πως «Το Ιταλικό Έθνος είναι ένας οργανισμός του οποίου ο σκοπός, η υπόσταση και τα μέσα είναι υπέρτερα, από άποψη

ισχύος και διαρκείας, από εκείνα των ατόμων ή των ενώσεων». Στο σημείο αυτό λοιπόν, ο Φασισμός έρχεται καθαρά σε αντίθεση με τον Ατομικισμό. Όμως, η φασιστική θεωρία γύρω από το κράτος, όπως την έχει διατυπώσει ο Guido Bertolotto στο έργο του «Φασισμός και Έθνος» δε φθάνει σε βάθος ως το σημείο της πνευματικώς ευρείας καθολικής αντιλήψεως. Η φασιστική θεωρία απορρίπτει μεν τον ατομικισμό, αλλά δεν αποδέχεται την καθολική αρχή, και προσπαθεί να κατασκευάσει ανάμεσα στα δύο, κάτι τρίτο που να έχει ειδικά και αποκλειστικά φασιστικό χαρακτήρα, τη συντεχνιακή αρχή, το συντεχνιακό σύστημα (Korporativismus). «Η διαφορά για μας», λέει ο Bertolotto, «είναι ότι στον Ατομικισμό το άτομο κυριαρχεί στο σύνολο, ενώ στην Καθολικότητα το σύνολο κυριαρχεί στο άτομο. Ανάμεσα όμως στα δύο, βρίσκεται το Συντεχνιακό Σύστημα, στο οποίο το άτομο και το σύνολο συνυπάρχουν με αρμονία.

Εδώ, λοιπόν, στη φασιστική διδασκαλία γύρω από το κράτος όπως τη διατυπώνει η ιταλική επιστήμη, παρατηρούμε την πάντοτε ενδιαφέρουσα προσπάθεια και την Κοινότητα να αποδεχθούμε, και το άτομο να σώσουμε από την εξαφάνισή του μέσα στους κόλπους της Κοινότητας. Επειδή όμως η προσπάθεια αυτή συνδέεται αναγκαστικά με την αποδοχή και την επιστημονική αναγνώριση ορισμένων ασυνεπειών σε βασικά προβλήματα, θεωρώ αναγκαίο να την υποβάλω σε κριτική.

**Φασισμός,
Εθνικοσο-
σιαλισμός
και ατομική
ελευθερία.**

Το ζήτημα που έχουμε να εξετάσουμε εδώ, είναι πώς είναι δυνατή η ατομική ελευθερία μέσα στα πλαίσια της καθολικής δεσμεύσεως. Σ' αυτό το αποφασιστικής σημασίας ερώτημα, ο Εθνικοσοσιαλισμός μπορεί να απαντήσει με απρόσβλητο απάντηση. Θα προσπαθήσω στη συνέχεια να διατυπώσω αυτήν την απάντηση.

Η καθολική σκέψη τοποθετεί ως ανώτατη αρχή την Κοινότητα, με τον ίδιο τρόπο που ο Εθνικοσοσιαλισμός θεωρεί όχι το άτομο ή την ανθρωπότητα, αλλά το λαό ως το μόνο οργανικό σύνολο που υπάρχει στην πραγματικότητα. Επειδή το άτομο υπάρχει μόνον μέσω της Κοινότητας, προσωπική ελευθερία μπορεί να έχει μόνον δια της Κοινότητας και από την Κοινότητα. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω, η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία όχι μόνον αναγνωρίζει την ελευθερία της προσωπικότητας, αλλά την απαιτεί. Και την απαιτεί προς χάριν της Κοινότητας, δηλαδή για το συμφέρον της Κοινότητας και για την ολοένα τελειότερη διαμόρφωσή της. Αυτή ακριβώς η ανάπτυξη των δημιουργικών δυνάμεων και αξιών της προσωπικότητας μέσα στην Κοινότητα και προς όφελος της Κοινότητας, είναι το εξέχον ουσιώδες χαρακτηριστικό της εθνικοσοσιαλιστικής ιδέας. Η λεγόμενη ατομική ελευθερία δεν είναι κάτι που έδωσε η φύση στον άνθρωπο. Από τη φύση δίνεται στον άνθρωπο η συνείδηση της Κοινότητας, η συνείδηση του καθήκοντος προς την Κοινότητα, στην

οποίαν αυτός έχει γεννηθεί. Η ατομικιστική όμως έννοια της ελευθερίας θέλει την απελευθέρωση του ατόμου από το καθήκον του απέναντι στην Κοινότητα. Και γλωσσικά ομοίως χαρακτηρίζεται ως «άτομο» αυτός ακριβώς ο άνθρωπος που έχει απαλλαγεί από τα καθήκοντά του απέναντι στην Κοινότητα. «Κάθε άνθρωπος είναι μεν άτομο, όχι όμως ατομικό ον», λέει ο Rehmke. Κι εμείς προσθέτουμε ότι ο άνθρωπος είναι προσωπικότητα ως άτομο, και ως «μη ατομικό ον» είναι σύντροφος μέσα στη Λαϊκή Κοινότητα.

Βλέπουμε επομένως ότι η φυσική ελευθερία είναι η ελευθερία της προσωπικότητας του δημιουργικού για την Κοινότητα ανθρώπου Αυτήν τη μοναδικά αληθινή έννοια της ελευθερίας την είχε ήδη διδάξει ο Αριστοτέλης⁽¹⁴⁾, ο οποίος αναγνώριζε την ελευθερία μόνο στο δημιουργικό άνθρωπο. Δημιουργικός όμως μπορεί να είναι κανείς μόνο για μια Κοινότητα. Δημιουργικός μπορεί να είναι μόνον εκείνος, ο οποίος έχει συνείδηση των καθηκόντων του απέναντι στην Κοινότητα, και ενεργεί σύμφωνα μ' αυτά. Γι' αυτό και η έννοια της ελευθερίας προϋποθέτει δέσμευση προς την Κοινότητα. Όποιος διαθέτει αυτό το αίσθημα της Κοινότητας και αναγνωρίζει τους ηθικούς του δεσμούς μ' αυτήν, αυτός είναι ελεύθερος και αισθάνεται και τον εαυτό του ελεύθερο, γιατί η ελεύθερή του δράση δεν μπορεί ποτέ να κατευθύνεται εναντίον των κανόνων της Κοινότητας, αλλά βρίσκεται σε αρμονία μ' αυτούς.

Η αρμονία όμως αυτή της προσωπικής βουλήσεως και των καθηκόντων απέναντι στην Κοι-

νότητα, δεν μπορεί να πραγματωθεί βίαια και τεχνητά, με κάποιο συντεχνιακό σύστημα, αλλά πηγάζει εκ προϊμίου από το πραγματικό δεδομένο της Κοινότητας, εφ' όσον μέσα σ' αυτήν καλλιεργείται και διατηρείται άσβεστη η Συνείδηση της Κοινότητας. Όποιος, αντίθετα, δεν έχει αυτό το αίσθημα της ευθύνης απέναντι στην Κοινότητα, και δεν αναγνωρίζει τις ηθικές του δεσμεύσεις απέναντί της, θέτει εαυτόν εκτός Κοινότητας. Εκείνο που αυτός ονομάζει ατομική ελευθερία, δεν είναι ελευθερία, αλλά έλλειψη χαλινού.

Αν και η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία μας ελευθέρωσε από την ατομικιστική σκέψη, δεν έχουμε ακόμη απομακρυνθεί αρκετά από την εποχή της ατομικιστικής σκέψεως. Γι' αυτό και το άτομο, ως τώρα επηρεασμένο πολύ από αυτήν, δεν κυριαρχείται ακόμη πλήρως και δεν διακατέχεται από την εσωτερική αναγκαιότητα της καθολικής σκέψεως. Η πνευματική επαναστατική αλλαγή και μετάβαση φέρνει μαζί της εντάσεις στις οποίες ο άνθρωπος που βρίσκεται ακόμη προσκολλημένος στην έννοια του ατόμου, μπορεί κάποιες φορές να διακρίνει κάποιαν απειλή για την πνευματική του ελευθερία.

Στη μάζα όμως, χάρις στην εθνικοσοσιαλιστική αγωγή, το αίσθημα της Κοινότητας επανέρχεται ως φυσικώς αυτονόητο, - κι αυτό συμβαίνει ήδη σήμερα, στη νέα γενιά -, κι έτσι οι μεμψίμοιροι δεν μπορούν πια να ψευτοκλαίνε για την «ελευθερία του ατόμου», μιαν ελευθερία, που δεν ήταν παρά ένας παραλογισμός που μόλις μπορεί να φανταστεί κανείς σήμερα, και που, αφού αντικαταστάθηκε, στα πλαίσια

της καθολικής εικόνας του κόσμου που ευαγγελίζεται ο Εθνικοσοσιαλισμός, από την αληθινή ελευθερία της προσωπικότητας, έμεινε πλέον χωρίς αντικείμενο.

Βλέπουμε επομένως ότι ο Εθνικοσοσιαλισμός δίνει θέση και ελευθερία δράσεως στην προσωπική ελευθερία μέσα στην Κοινότητα, αφού την ελευθερία αυτή τη θεμελιώνει ως αναγκαία τελεολογικώς με την ίδια την έννοια της Κοινότητας, άρα με τις ίδιες του τις αρχές, ενώ με το συντεχνιακό σύστημα της φασιστικής θεωρίας για το κράτος, μπορεί να κερδηθεί ατομική ελευθερία ανάλογα με την υπάρχουσα ανάγκη, πάλι όμως από το άτομο, αυτό δηλαδή που είχε επιδιώξει εξ' αρχής να υπερνικήσει. Σ' αυτό το σημείο, και σε κοσμοθεωρητικό επίπεδο, ο Εθνικοσοσιαλισμός δείχνει μεγαλύτερη συνέπεια και βαθύτητα από το Φασισμό, καθώς αυτός φθάνει πολύ μακρύτερα από το Φασισμό, και στο επίπεδο της διεισδύσεως, και της συλλήψεως της έννοιας του λαού.

***Η ελευθερία
της Επιστήμης
στο Εθνικοσο-
σιαλιστικό
Κράτος.***

Έχοντας αυτά ως αφετηρία, μπορούμε ακολούθως να λύσουμε και το ζήτημα που έχει δημιουργηθεί γύρω από την ελευθερία της επιστήμης και της διδασκαλίας, για την οποία κάποιοι δε βλέπουν να υπάρχουν ικανοποιητικές εγγυήσεις στο Εθνικοσοσιαλιστικό Κράτος.

Το Εθνικοσοσιαλιστικό Κράτος και παρέχει και εξασφαλίζει κατά βάσιν την ελευθερία αυτή

της επιστήμης, υπό τον όρον όμως, ότι και αυτή από την πλευρά της θα εκπληρώνει τις στοιχειώδεις, έστω, προϋποθέσεις, που ζητούνται από κάθε πολίτη, υπό τον όρο, δηλαδή, ότι θα κινείται μέσα στα όρια τα οποία μας έχει θέσει η φύση, βάζοντάς μας σε μια ζωή Κοινότητας.

Είδαμε ότι η σκέψη που είναι προσανατολισμένη στο καθολικό, και χαρακτηρίζεται από τη Συνείδηση της Κοινότητας, αποτελεί τη βάση κάθε επιστημονικής έρευνας, εκτός βέβαια από την περίπτωση κατά την οποία αυτή είναι καθαρά φυσικοεπιστημονική, δεν ασχολείται, δηλαδή, παρά μόνο με την ύλη, και αναφέρεται σε πεδία που δεν έχουν σχέση με την ψυχή. Εκείνος που χαρακτηρίζεται από σκέψη που διαπνέεται από τη Συνείδηση της Κοινότητας, θα μπορέσει να διδάξει μέσα στα πλαίσιά της, και μάλιστα θα μπορέσει να διδάξει ελεύθερα και ανεμπόδιστα. Εκείνος, αντίθετα, που δε χαρακτηρίζεται από τέτοια σκέψη, είναι εξ' αρχής τοποθετημένος σε νεκρή βάση, οπότε το Εθνικοσοσιαλιστικό Κράτος παρέχει υπηρεσία στην ανθρωπότητα με το να μην του διεθέσει τις διδακτικές του έδρες. Μια τέτοια διδασκαλία που έχει εξ' αρχής λανθασμένο προσανατολισμό, θέτει μόνη της τον εαυτό της έξω από την πνευματική ζωή του Έθνους, γιατί δεν είναι πλέον επιστήμη, αλλά πλάνη.

Θα ήθελα εδώ, και με αφορμή τα όσα προανέφερα, να χρησιμοποιήσω ως παράδειγμα από την περασμένη εποχή, τη μαρξιστική διδασκαλία, το λεγόμενο Επιστημονικό Σοσιαλισμό ο οποίος κτίστηκε πάνω στην υλιστική αντίληψη

της Ιστορίας, και σε μια επιστημονικά αδύνατη οικονομική διδασκαλία για την αξία, επομένως πάνω σε κεφαλαιώδεις επιστημονικές πλάνες.

Όσο κι αν είναι δύσκολο σήμερα να το φανταστούμε, η διδασκαλία αυτή, αυτή η επιστημονική πλάνη που οδηγούσε ολόκληρο το λαό στην καταστροφή, θα μπορούσε να διδάσκεται για δεκαετίες στις γερμανικές Ανώτερες Σχολές, μόνο και μόνο για να ικανοποιείται η απαίτηση για μια κακώς εννοούμενη ατομικιστική ελευθερία της διδασκαλίας, η οποία θεωρεί την επιστήμη, αυτοσκοπό.

Στη σφαίρα της ιδιωτικής έρευνας, και ιδιαίτερα των Φυσικών Επιστημών, μπορεί η επιστήμη να αποτελεί αυτοσκοπό. Αν όμως τα αποτελέσματά της δίνονται στη δημοσιότητα, δεν μπορούν να είναι αντίθετα με τους νόμους διαβίωσης της Κοινότητας. Πάντως, η νέα γνωσεολογική αφετηρία που προσφέρει ο Εθνικοσοσιαλισμός, μας απαλλάσσει απ' όλους αυτούς τους λανθασμένους τρόπους σκέψης, αφού τους νικά εκ των έσω και τους κάνει αδύνατους. Γι' αυτό ακριδώς ο Εθνικοσοσιαλισμός είναι στην πραγματικότητα η δύναμη που απελευθερώνει την επιστήμη, δίνοντάς της πλήρη ελευθερία, εφ' όσον βέβαια αυτή βρίσκεται στην ίδια βάση μ' αυτή στην οποία βρίσκεται η ζωή του Έθνους και οι βάσεις της υπάρξεώς του.

Επομένως, από αυτήν την καθολική ή οργανική θεμελίωση της σκέψης πρέπει να ξεκινήσει και εκείνη η νέα φιλοσοφική αντίληψη που μπορεί να φθάσει στα μεγαλύτερα ύψη του πνεύματος χωρίς να διατρέξει τον κίνδυνο να χάσει

τη σύνδεσή της με τη ζωή και το πρακτικό της περιεχόμενο. Σ' αυτή τη σφαίρα της πρακτικής πλευράς της ζωής, η εθνικοσοσιαλιστική θεωρία, όπως μας διδάσκει ο Φύρερ μας, έχει αποδείξει με τρόπο μοναδικό την ορθότητα και τη δημιουργική της δύναμη.

Αδόλφος Η κοσμοθεωρία αυτή έχει
Χίτλερ. σαν πηγή της το δημιουργικό πνεύμα ενός ατόμου, ενός

αγνώστου, κι αφού έριξε το σπόρο της σε εκατομμύρια γερμανικές καρδιές, έκανε τη λαϊκή αναδημιουργία του γερμανικού έθνους, πραγματικότητα. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να μεταφέρω ένα σημείο από το διβλίο μου «Με τον Χίτλερ στην εξουσία»: «Αν υπάρχουν θαύματα στη ζωή των λαών, τότε δίκαια θα μπορούσε ο γερμανικός λαός να θεωρήσει την ευτυχή μεταστροφή της μοίρας του, υπερφυσικό πεπρωμένο. Το Τρίτο Γερμανικό Ράιχ έγινε πραγματικότητα. Έχει ήδη θεμελιωθεί πάνω στις αναλλοίωτες αξίες της Βόρειας Φυλής, αλλά και στα βάθη της γερμανικής ψυχής. Σε αρμονία με τις ρίζες της γερμανικής ιδιοσυγκρασίας, οικοδομημένο και διαμορφωμένο από τις ζωντανές δυνάμεις της προσωπικότητας εκείνης που γέννησε ο λαός μας και ενσαρκώνει τη δική του θέληση και το δικό του πνεύμα. Κι αν με ρωτούσαν πώς έγινε δυνατόν αυτό το θαύμα, θα απαντούσα πως η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία είναι από τις μεγάλες όσο και απλές εκείνες Ιδέες που βρίσκονται κοντά στην πραγματικότητα και που δημιουργούν την Ιστορία γιατί επαναφέρουν στη συνείδηση

των λαών τους ίδιους τους νόμους της ζωής, πετυχαίνοντας μ' αυτόν τον τρόπο την ανάπτυξη των δυνάμεών τους πάνω στους φυσικούς τους άξονες.

Με αφετηρία αυτή τη βασική γνώση, και έπειτα από δύσκολο αγώνα δεκατεσσάρων χρόνων, ο Φύρερ πέτυχε τα δημιουργικά για το γερμανικό έθνος αποτελέσματα και η δύναμη της θελήσεώς του επανέφερε στο λαό τη Συνείδηση της Κοινότητας, πραγματώνοντας έτσι για το γερμανικό λαό, ένα θαύμα. Γι' αυτό και η δύναμη της προσωπικότητός του που επιτυγχάνει τη μοναδικά ζωντανή του σχέση με το λαό, μπορεί να εξηγηθεί μόνο με το ότι στην προσωπικότητα του Φύρερ ο γερμανικός λαός ξαναβρίσκει τον εαυτό του και βλέπει την ύπαρξή του όλη να γίνεται ένα μ' αυτόν. Ο λαός αισθάνεται ευγνωμοσύνη προς τον Φύρερ γιατί το δημιουργικό του πνεύμα του ξαναέδωσε τη δυνατότητα να έχει έναν ευρύ και με κοσμοθεωρητικό βάθος ορίζοντα, όπως αρμόζει στο γερμανικό σκέπτεσθαι και αισθάνεσθαι. Η γερμανική ψυχή έχει βρει στην εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία το χαμένο της δρόμο προς τον εαυτό της. Στην προσωπικότητα του Φύρερ, το κοσμοθεωρητικό και το καλλιτεχνικό στοιχείο της γερμανικής ψυχής, πετυχαίνουν την πλήρη ένωσή τους, δημιουργώντας αυτό ακριβώς που ονομάζουμε «το μυστήριο του δημιουργού».

Η διαισθητική ενόραση (intuitive wesensschau) που η νεώτερη Φιλοσοφία ορίζει ως την «άμεση σύλληψη του δέοντος», βρίσκει την καλύτερη έκφρασή της στην προσωπικότητα του

Αδόλφου Χίτλερ. Και είμαι σε θέση να το δε-
βαιώσω αυτό με σιγουριά, γιατί έχω την ευτυ-
χία να είμαι καθημερινά κοντά στον Φύρερ τις
ώρες της εργασίας και της δημιουργίας. Ο Φύ-
ρερ διαθέτει όχι μόνον την πολύτιμη ικανότητα
να διακρίνει την ουσία κάθε πράγματος, αλλά
έχει ανεπτυγμένα σε μεγάλο βαθμό και το έν-
στικτο και τη διαίσθηση για τολμηρή, έγκαιρη
και σωστή δράση. Στον Φύρερ μας, πήραν σάρ-
κα και οστά τα θεία εκείνα λόγια του Πλάτω-
να:⁽¹⁵⁾ «Δώρο των θεών για το ανθρώπινο γέ-
νος θεωρώ την ικανότητα που μας χάρισαν να
διακρίνουμε τον Ένα ανάμεσα στους πολλούς».

**Ο Εθνικοσο-
σιαλισμός,
γνήσια
φιλοσοφική
έκφραση.**

Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι
στην εθνικοσοσιαλιστική κο-
σμοθεωρία βρίσκεται ζωντα-
νό το αληθινό εκείνο φιλο-
σοφικό πνεύμα, το οποίο δε
σκέπτεται για τη σκέψη και
μόνον, αλλά και ενεργεί σύμ-
φωνα με τις γνώσεις του, και σύμφωνα μ' αυτές
διαμορφώνει τη ζωή του. Πιστεύω ότι η λυδία
λίθος της διαχρονικής αξίας και αλήθειας μιας
κοσμοθεωρίας βρίσκεται ακριβώς στην ικανότη-
τά της να πετύχει τη διαμόρφωση και καθοδή-
γηση της καθημερινής ζωής. Και την ικανότητα
αυτή για πρακτική διαμόρφωση της ζωής, την
έχει αποδείξει η εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεω-
ρία, όπως καμία άλλη μέχρι σήμερα. Αν μάλιστα,
ως κατακλείδα των υπαρχόντων φιλοσοφικών
συστημάτων, κατόρθωσε να κερδίσει έδαφος η
Φιλοσοφία της Ζωής, καταλήγοντας στην ιδέα

πως η ζωή είναι δυνατή μόνο μέσω της ζωής, τότε βρίσκουμε και εδώ τη βαθιά σύνδεση της γνησίας φιλοσοφικής αντιλήψεως, με το πνεύμα του Εθνικοσοσιαλισμού.

Μέσα στα πλαίσια της εθνικοσοσιαλιστικής κοσμοθεωρίας, τα λόγια του Goethe «Αληθινό είναι μόνο ό,τι είναι καρποφόρο», αποκτούν νόημα τέτοιο που φθάνει ως τα βάθη του γερμανικού πνεύματος και της εθνικοσοσιαλιστικής σκέψεως, μέχρι δηλαδή την κοινή ρίζα και των δυο τους. Πάνω σ' αυτό το ενιαίο και αποκλειστικό θεμέλιο, που προσπάθησα εδώ να αναπτύξω γνωσεολογικά, μπορεί να χτιστεί το εθνικοσοσιαλιστικό οικοδόμημα του κόσμου ώστε να ανταποκρίνεται όχι μόνο στις πνευματικές ανάγκες, αλλά και στο μεγαλείο της εποχής μας. Ο Εθνικοσοσιαλισμός δεν κλίνει προς την αφηρημένη, ξερή σκέψη. Η κοσμοθεωρία αυτή που είναι συνδεδεμένη με το λαό είναι αυτή που θα ξαναφέρει την επιστήμη κοντά στην καθημερινή ζωή, και το άπειρο περιεχόμενο της ζωής, κοντά στην επιστήμη.

**Εθνικοσο-
σιαλισμός
και θρησκεία.**

Η ζωή αυτή είναι για την εθνικοσοσιαλιστική κοσμοθεωρία πεδίο γνώσεως που διαχωρίζεται με σαφήνεια και αποφασιστικότητα και από αυτό το θρησκευτικό πρόβλημα. Αυτό το πραγματικό γεγονός που πολλοί αγνοούν, θα ήθελα να το τονίσω ιδιαίτερα για άλλη μια φορά. Ο Εθνικοσοσιαλισμός, από την ίδια του τη φύση, στέκεται μακριά από το θρησκευτικό πρόβλημα. Στην Εκκλησία παρέχει τη

δυνατότητα ελευθέρως θρησκευτικής δράσεως, χωρίς να αναμιγνύεται ο ίδιος σ' αυτό το πεδίο. Όπως έχει απομακρύνει από την πολιτική ζωή την επίδραση διαφόρων δοξασιών και το ίδιο θα εξακολουθήσει να κάνει με αποφασιστικότητα και στο μέλλον, έτσι αντιτίθεται και στην ανάμειξη της πολιτικής στα θρησκευτικά ζητήματα. Όποιος, λοιπόν, αντιτίθεται σ' αυτήν τη στάση, αντιτίθεται στις ίδιες τις αρχές του Εθνικοσοσιαλισμού. Έτσι αντιμετωπίσαμε το ζήτημα αυτό, σύμφωνα με τη θέληση του Φύρερ, τα χρόνια του αγώνα για την κατάκτηση της εξουσίας, κι έτσι θα συμπεριφερθούμε και τώρα και στο μέλλον. Γι' αυτό ακριβώς και βρίσκουμε ιδιαίτερα ενδιαφέρον το γεγονός ότι στο Φιλοσοφικό Συνέδριο της Πράγας, ο ιησουΐτης μοναχός από το Μόναχο, Przywara, στην ανακοίνωσή του για τη σχέση Θρησκείας και Φιλοσοφίας, έκανε τον ίδιο διαχωρισμό. Ο Przywara απάντησε στο θέμα αυτό λέγοντας ότι η Θρησκεία αναφέρεται αποκλειστικά στο Θεό, ενώ η Φιλοσοφία στον κόσμο.

**Η Εθνικοσο-
σιαλιστική
κοσμοθεωρία
γίνεται πράξη.**

Όπως η ελληνική Φιλοσοφία είναι η ευγενέστερη έκφραση του ελληνικού πνεύματος, έτσι και η εθνικοσοσιαλιστική αναγέννηση ανοίγει πάλι στη γερμανική πνευματική ζωή το δρόμο για λαμπρά ύψη. «Η Φιλοσοφία πρέπει να κατευθύνει τη μοίρα του κόσμου», είπε κάποτε ο Πλάτων. Και το Φιλοσοφικό Συνέδριο της Πράγας που είχε τα περήφανα αυτά λόγια στην ημερήσια διάταξή του, δε μας έπεισε

ὅτι κατενόησε το πνεῦμα τους. Στα αποφασιστικής σημασίας ζητήματα οι γερμανοί φιλόσοφοι κράτησαν επιφυλακτική στάση. Τα λίγα που ειπώθηκαν με πνεῦμα αντιφιλελεύθερο και αντιατομικιστικό, ειπώθηκαν σε ὅτα μη ακουόντων. Ὅμως, ἐνῶ ἐκεῖ ἐξακολουθοῦσαν οἱ ἀκαρπες συζητήσεις για το οριστικά ταφέν ζήτημα της κρίσεως της Δημοκρατίας, η εθνισσοσιαλιστική Γερμανία ἔχει ξεπεράσει την κρίση αυτή, ἐδώ και πολύν καιρό, κι ἔχει δημιουργήσει ὅλες ἐκεῖνες τις προϋποθέσεις που οδηγούν τη δημιουργική δύναμη της γερμανικής ψυχῆς σε νέους δρόμους πνευματικής ἐξελίξεως.

Το γίνεσθαι του κόσμου και τα πεπρωμένα των λαών καθορίζονται ἀπό ιδέες των οποίων δημιουργός είναι η Προσωπικότητα. Κάθε πνευματική ἐξελίξη που θέλει να κατακτήσει ἕναν ολόκληρο λαό, και να αποτελέσει τη βάση της δημιουργίας για εκατοντάδες χρόνια, χρειάζεται χρόνο για να ωριμάσει. «Η κουκουβάγια της Αθηνάς δεν πετά παρά σαν ἐρθει το λυκόφως», λέει ἕνα γνωστό ρητό. Και η νέα Γερμανία ἐπρεπε πρώτα να διαμορφώσει τη ζωή της, πριν η πνευματική της δημιουργία δώσει τους καρπούς της.

**Πρόσκληση
προς τους
γερμανούς
πνευματικούς
ανθρώπους.**

Για ν' ανοίξουν τα φτερά της Γερμανίας για το νέο αυτό πέταγμα στα ψηλά, απευθύνω ἐκκλήση στη γερμανική πνευματική ζωή και τη γερμανική επιστήμη.

Τα πνευματικά επιτεύγματα των περασμένων γενεών μας δημιουργούν υπο-

χρεώσεις. Το γερμανικό έθνος έχει τη φήμη λαού φιλοσοφούντος. Γι' αυτό είχε πει κάποτε ο γάλλος Taine⁽¹⁶⁾ πως μεταξύ 1780 και 1820 δημιούργησε όλες τις μεγάλες φιλοσοφικές σκέψεις, και για τα άλλα έθνη δεν απέμεινε τίποτε άλλο από το να ξανασκεφθούν τις ιδέες αυτές. Και εφόσον σήμερα η λαϊκή συνείδηση και η πολιτική δύναμη αυτού «του λαού των ποιητών και των φιλοσόφων» έχει σημειώσει άνοδο, ο λαός αυτός έχει ακόμη μεγαλύτερες δυνατότητες για να αποδείξει πως είναι αντάξιος της μεγάλης πνευματικής παραδόσεώς του. Η αγάπη για την επιστήμη και η προσπάθεια για ανώτερη γνώση του κόσμου, βρίσκονται στο αίμα του γερμανικού έθνους. Η άποψη ότι ο Εθνικοσοσιαλισμός σκοπεύει να εμποδίσει αυτήν την τάση ή ακόμη περισσότερο, να την καταπνίξει αποτελεί μύθο. Επιθυμία μας είναι να την αναπτύξουμε πάνω στη νέα της βάση, και να την προωθήσουμε με όλα τα μέσα. Βέβαια, ο Εθνικοσοσιαλισμός έχειβάλει κατά μέρος την ακαδημαϊκή έπαρση που είναι ξένη προς το λαό και συντρίβει τη λαϊκή κοινότητα, όχι όμως για να χτυπήσει την επιστήμη, αλλά για να την αγαπήσει ξανά ο λαός.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ η Γερμανία έχει ανάγκη αυτήν την επιστημονική προσπάθεια και τις ισχυρές πνευματικές κινητήριες δυνάμεις της, όχι μόνο για την ίδια αλλά και για τον έξω κόσμο. Δε χρειαζόμαστε μόνο Ιερά της τέχνης, αλλά και Ναούς του πνεύματος. Η σημερινή πνευματική Γερμανία έχει την εσωτερική δύναμη να περάσει τα σύνορα και να δια-

λύσει το τείχος των παρεξηγήσεων που απειλεί την ειρήνη του κόσμου. Είμαστε βέβαιοι ότι η έκκληση προς τα όπλα του γερμανικού πνεύματος θα έχει τη δέουσα απήχηση με την προϋπόθεση πως αυτό εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από την ίδια αδάμαστη θέληση που ανόρθωσε το λαό μας από την κατάρρευση, στη νέα, γεμάτη παλμό ζωή του.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ

Τό παρόν φιλοσοφικόν ἔργον τοῦ Otto Dietrich ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐκδόσεώς του (16 Νοεμβρίου 1934) ἔσχεν ἰσχυροτάτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς καθόλου πνευματικῆς ζωῆς τῆς νέας Γερμανίας. Αἱ ιδέαι τοῦ συγγραφέως, ἀπαύγασμα ὠρίμων ζωτικο-κρατικῶν φιλοσοφικῶν στοχασμῶν, ἀπετέλεσαν εὐθύς ἀμέσως διὰ τὴν ἐπιστήμην, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν πολιτικὴν κέντρον εὐρυτάτων ἐπιστημονικῶν συζητήσεων καὶ σταθεράν ἀφετηρίαν ἐκκινήσεως πρὸς διαμόρφωσιν νέας φιλοσοφικῆς σκέψεως ἐν Γερμανία.

Ὁ Otto Dietrich θεωρεῖται σήμερον ὡς ὁ ἀντιπροσωπευτικώτερος φιλόσοφος τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Δικαίως δέ, διότι οὗτος εἶναι φιλόσοφος καὶ πολιτικός συγχρόνως, μία συνθετικὴ προσωπικότης, ἡ ὁποία ἐνσαρκώνει πλήρως τὴν περίφημον σκέψιν τοῦ Πλάτωνος: ἢ οἱ φιλόσοφοι πρέπει νὰ ὀνομασθοῦν βασιλεῖς, ἢ οἱ βασιλεῖς νὰ γίνουιν φιλόσοφοι. Καὶ πράγματι, ὁ Dietrich εἶναι ὁ «πολιτικός φιλόσοφος» τοῦ Πλάτωνος, συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῷ τὴν θέλησιν, τὴν πολιτικὴν τέχνην καὶ τὴν φιλοσοφίαν, τὰς ἀρετάς ἐκεῖνας, αἵτινες κατὰ τὸν μέγαν Ἀθηναῖον φιλόσοφον, ἀποτελοῦν τὰς προϋποθέσεις τῆς πολιτικῆς δράσεως.

Ποῖος ὁ συγγραφεύς:

Νεώτατος εἰσέτι, εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν, παρουσιάζεται κατὰ τὸν εὐρωπαϊκόν πόλεμον εἰς τινα στρατιωτικὴν μονάδα τῆς γενετείρας του — Ἔσσεν τῆς Ρηνανίας — καὶ κατατάσσεται, ὁ τότε μαθητὴς Dietrich ὡς ἐθελοντής. Ἐπὶ τέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη, ὑπηρετῶν συνεχῶς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ μετώπου καὶ ὑποφέρων ὅλας τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου ἔδωσεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις του εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ μόνον μετὰ τό πέρας αὐτοῦ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του διὰ νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς του. Τώρα ὅμως τὰ στήθη τοῦ νεαροῦ σπουδαστοῦ κοσμοῦνται διὰ τοῦ «πολεμι-

κοῦ σταυροῦ ἀνδρείας» Ἡ τάξεως - ὕψιστον καί τιμη-
τικόν σύμβολον τῆς πολεμικῆς του δράσεως.

Παρηκολούθησεν φιλοσοφίαν καί πολιτικάς ἐπι-
στήμας, ἀνηγορεύθη ἀριστοῦχος διδάκτωρ τῆς φιλο-
σοφίας, εἰργάσθη ἀκολούθως εἰς διαφόρους ἐπιχει-
ρήσεις, τέλος εἰσῆλθεν εἰς τό δημοσιογραφικόν ἐπάγ-
γελμα, ἔνθα εἰργάσθη ἐπιτυχῶς, ἐγκατασταθεὶς εἰς
Μόναχον. Ἐκεῖ συνεδέθη μέ τόν ἐθνικοσοσιαλισμόν
καί μέ τόν Ἀρχηγόν αὐτοῦ διά προσωπικῆς φιλίας.
Ἀπό τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἀφιεροῖ ὅλας του τὰς δυ-
νάμεις εἰς τήν ἐθνικοσοσιαλιστικὴν ὑπόθεσιν, εἰς αὐ-
τόν δέ ὀφείλεται ἡ ὀργάνωσις τῶν ἐθνικοσοσιαλιστι-
κῶν δημοσιογραφικῶν ἀγώνων κατὰ τοῦ παλαιοῦ
καθεστῶτος, ὡς ἐπίσης τοῦ γερμανικοῦ τύπου γενι-
κῶς μετὰ τήν ἀνάληψιν τῆς ἀρχῆς ὑπό τοῦ Χίτλερ.

Ἐκτοτε ὁ Dietrich διεσκέλισεν ὅλας τὰς βαθμί-
δας τῆς κομματικῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς ἱεραρχίας,
ἀπό δέ τοῦ ἔτους 1931 συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν
ἀμέσων καί στενῶν συνεργατῶν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ
Γερμανικοῦ Κράτους. Σήμερον κατέχει τήν θέσιν τοῦ
Ὑφυπουργοῦ τοῦ Τύπου, ὡς ἐπίσης τοῦ Ἀρχηγοῦ
τοῦ Γερμανικοῦ τύπου καί τοῦ Ἀνωτάτου Διοικητοῦ
τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν Ταγμάτων Προστασίας
(Schutzstaffelgruppen). Εἶναι δηλαδή, ἐκ τῶν σημα-
ντικωτέρων ἡγετῶν τῆς νέας Γερμανίας.

Καί ὅμως ὁ Otto Dietrich, ὁ σεμνός αὐτός πολε-
μιστής, ὁ ἀγωνιστής τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ὁ ἄν-
θρωπος τῆς πολιτικῆς δράσεως, εἶναι καί παραμένει
φιλόσοφος – ὁ πολιτικός φιλόσοφος τοῦ Πλάτωνος.

Εἴτε τὰ διάφορα ἔργα του μελετήσετε, εἴτε τὰς
συχνάς ἐπιστημονικάς καί πολιτικάς του διαλέξεις
παρακολουθήσετε, παντοῦ καί πάντοτε αἱ φιλοσοφι-
καί ιδέαι ἀποτελοῦν τό οὐσιαστικόν περιεχόμενον
αὐτῶν: ὁ Dietrich εἶναι καί παραμένει ἰδεαλιστής. Ἡ
φιλοσοφία του – φιλοσοφία σήμερον τοῦ ἐθνικοσοσια-
λισμοῦ – εἶναι φιλοσοφία τῆς ζωῆς: καί τῆς δράσεως.
Περιεχόμενον αὐτῆς ὁ λαός – ἐπομένως τό πολιτι-

κόν στοιχείον ἀνευρίσκεται ἀκέραιον εἰς αὐτήν. Ἡ φιλοσοφία τούτέστιν τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ὅπως διδάσκεται ὑπό τοῦ Dietrich, ἀποτελεῖ ἀμετακίνητον θεμέλιον τῆς πολιτικῆς ζωῆς.

Σήμερον διερχόμεθα —ή πολιτισμένη ἀνθρωπότης— ἀπό ἀπόψεως ἰδεῶν, κοσμοθεωριῶν καί φιλοσοφικῶν συστημάτων περίοδον μεταβατικὴν—ἐπαναστατικὴν. Παντοῦ σημειοῦνται νέαι κινήσεις, διαρκῶς διαμορφοῦνται νέαι πνευματικαὶ καταστάσεις, πανταχόθεν ἀναζητοῦνται νέα σχήματα καί νέαι μορφαὶ ζωῆς: χαρακτηριστικαὶ ὅλαι ἐκδηλώσεις τῆς συντελουμένης ὀριστικῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ ἀπερχομένου αἰῶνος.

Καί ἡ Ἑλλάς ζῇ τόν ἱστορικόν τοῦτον νόμον. Ἐκ παραδόσεως θεδαρυμένη διὰ τεραστίων ὑποχρεώσεων εἰς τό κεφάλαιον τῆς ἐπιστήμης καί τῆς φιλοσοφίας παρακολουθεῖ μετά προσοχῆς ὅλας τὰς ἰδεολογικάς κινήσεις τοῦ αἰῶνος μας, μελετᾷ ἀντικειμενικῶς αὐτάς καί ἐπιτυχῶς συμμετέχει τῶν ἐπιστημονικῶν συζητήσεων μεταξύ τοῦ διεθνοῦς πνευματικοῦ κόσμου.

Εἰς αὐτούς ἀκριδῶς τούς μελετητάς τῶν νέων κοσμοθεωρητικῶν ρευμάτων παραδίδεται ἡ παροῦσα μελέτη τοῦ Otto Dietrich. Διὰ νά κρίνουν αὐτήν, νά ἀναλύσουν τό περιεχόμενον, νά τήν συγκρίνουν ἐν ἀνάγκῃ μέ ἄλλας φιλοσοφικάς ἰδέας ἢ πολιτικάς ἰδεολογίας· νά ἐξαγάγουν δηλαδή ὠφέλιμα συμπεράσματα. Διότι πιστεύομεν, ὅτι ἡ δύναμις τῶν ἰδεῶν καί ἡ ἰσχυρά συγκρότησις τῶν φιλοσοφικῶν ἐννοιῶν τοῦ διδλίου τούτου θά ὑποβοηθήσῃ σημαντικῶς τήν φιλοσοφικὴν σκέψιν ὅλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς μελέτης τοῦ νέου κόσμου ἰδεῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἀναζητοῦν τήν Αἰωνίαν Ἀλήθειαν.

Βερολῖνον 15 Μαρτίου 1939.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Rosenberg (1893-1946) Αξιωματούχος του N.S.D.A.P. και θεωρητικός του Εθνικοσοσιαλισμού. Γνωστός από το συγγραφικό του έργο και κυρίως από το “Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΟΣ”. Καταδικάστηκε από τους Συμμάχους σε απαγχονισμό στην Νυρεμβέργη ως εγκληματίας πολέμου.

2. Kant (1724-1804) Γερμανός φιλόσοφος. Ιδρυτής του κριτικού ή υπερβατικού ιδεαλισμού.

3. Goethe (1749-1832) Γερμανός ποιητής και φιλόσοφος, σοβαρά επηρεασμένος από το μεσαιωνικό μυστικισμό, από τους αρχαίους έλληνες συγγραφείς και τον Σαίξπηρ.

4. Schopenhauer (1778 - 1860) Γερμανός φιλόσοφος. Συνεργάστηκε με τον Γκαίτε πάνω στη θεωρία των χρωμάτων. Μυήθηκε στις θεωρίες του Σούλτσε και διδάχθηκε από τη φιλοσοφία του Καντ και του Πλάτωνα.

5. Nietzsche (1844-1900) Γερμανός φιλόσοφος, πολέμιος του Φιλελευθερισμού. Κεντρική ιδέα στη φιλοσοφία του έχει η Αιώνια Επιστροφή, η επάνοδος στην πρωτόγονη κατάσταση του ενστίκτου, η υπέρβαση της Ηθικής και ο Υπεράνθρωπος.

6. Spinoza (1632-1677) Εβραίος μελετητής της Παλαιάς Διαθήκης, του Ταλμούδ και της Καμπάλα. Κατάλαξε στο φιλοσοφικό σύστημα του Καρτέσιου.

7. Hegel (1770-1831) Γερμανός ιδεαλιστής φιλόσοφος. Κατ’ αυτόν όλα τα φιλοσοφικά συστήματα δίδουν αληθινές λύσεις στα φιλοσοφικά προβλήματα, αλλά με ιστορικό χαρακτήρα. Το Απόλυτο Είναι, όπως και το Πνεύμα, που είναι η εικόνα του Είναι παραμένουν πάντοτε αναλλοίωτα και σταθερά με αποτέλεσμα όταν κάθε άτομο - πνεύμα γνωρίζει τον εαυτό του, να δημιουργεί μια αυθεντική φιλοσοφία.

8. Fichte (1791-1879) Γερμανός φιλόσοφος, στη γραμμή του Σέλλινγκ και του Χέγκελ. Η φιλοσοφία του αποτελεί συνέχιση και συμπλήρωση του Καντ.

9. Husserl (1859-1938) Γερμανός φιλόσοφος, ιδρυτής της φαινομενολογικής σχολής. Η βασική του ιδέα

είναι πως με τη λογική νόηση φτάνουμε σε συμπεράσματα με καθολική ισχύ.

10. Spann (1878-1950) Γερμανός φιλόσοφος, κοινωνιολόγος, οικονομολόγος, γεννημένος στην Αυστρία. Επεδίωξε να δημιουργήσει το φιλοσοφικό και κοινωνικό σύστημα του «Ουνιδερσαλισμού» ακολουθώντας τις παραδόσεις της φιλοσοφίας του Πλάτωνα, του μεσαιωνικού ρεαλισμού και του γερμανικού κλασσικού ιδεαλισμού. Απορρίπτει τον ατομισμό και τον υλισμό διατεινόμενος ότι έχουν μηχανιστικό χαρακτήρα. Πρότεινε ως ιδεώδες της κοινωνικής συγκρότησης ένα σύστημα βασιζόμενο στην «κάστα», όπως αυτή μορφοποιήθηκε από τους Αρείους της Ινδίας.

11. Tönnies (1855 - 1936) Γερμανός κοινωνιολόγος και φιλόσοφος, του οποίου η θεωρία ενοποίησε την οργανική με την κοινωνική δομή της κοινωνίας.

12. Eucken (1828-1893) Γάλλος φιλόσοφος, Νόμπελ Λογοτεχνίας 1908, μεταφραστής του Αριστοτέλη και συγγραφέας εργασιών για την ηθική και τη θρησκεία. Οπαδός της άμεσης ανθρώπινης εμπειρίας.

13. Rehmke (1848-1930) Γερμανός φιλόσοφος, εκπρόσωπος της εμμονοκρατίας (που πρεσβεύει πως τα πάντα ευρίσκονται στην εμπειρία της γνώσης). Επέκρινε τον υλισμό, τον απλοϊκό ρεαλισμό και τις φιλοσοφικές θέσεις του Καντ.

14. Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) Έλληνας φιλόσοφος από τα Στάγिरα της Χαλκιδικής. Πολέμιος και περιφρονητής της Δημοκρατίας, προσέφερε τα μέγιστα στη σκέψη και τον Πολιτισμό. Περίφημη η θεωρία του περί πολιτευμάτων. Ένας από τους διδασκάλους του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

15. Πλάτων (427-348 π.Χ.). Έλληνας Ιδεαλιστής φιλόσοφος, μαθητής του Σωκράτους, συγγραφέας των “Νόμων” και της “Πολιτείας”, όπου περιγράφει ένα καθεστώς σαφώς αντιδημοκρατικό.

16. Taine (1828-1893) Γάλλος διανοητής, κριτικός και ιστορικός. Η θεωρία του πρεσβεύει πως το άτομο συμβάλλει ελάχιστα - σε σχέση με τις μάζες στο ιστορικό γίγνεσθαι.